

ПРЕДГОВОР

В края на XX век настъпиха значителни промени, които дадоха своето отражение и върху българо-съветските, а след това и върху българо-руските отношения. Доскорошните партньори и съюзници на обща идеологическа и икономическа основа, Република България и Руската федерация, попаднаха във водовъртежа на новото глобално подреждане на света. Като регион от Европа, Балканите не само че не направиха изключение от създаването на „новия световен ред“, но процесите там бяха съпътствани с много човешки жертви, напуснати домашни огнища и разбити съдби. Постепенно надеждата и борбата за „по-добър живот“ бе заменена с борбата „само за живот“.

Политическите и икономически промени в България и Русия оказаха своето влияние и върху контактите между двата народа. За няколко години в България рязко намаля присъствието на новата руска книга, на руското кино, на руската култура. По политически причини, чрез недомислени административни действия се спря изучаването на руски език, което сега дава своите негативни резултати.

Радващото днес е, че се започна постепенното преодоляване на тези негативи. Все по-ясно става, че различната политическа ориентация на двете държави не трябва да влияе върху традиционните културни връзки между двата народа.

Отношенията между Великотърновския и Тверския университет вече имат своя история. От няколко години двете висши школи за подготовка на педагогически и научни кадри работят по подписан взаимен договор. Настоящият сборник се явява една от тези прояви, свързани с проучвателската и анализаторска дейност на утвърдени специалисти и съвсем млади колеги, правещи своите първи научни разработки. Като проблематика той е ориентиран към настъпилите в Европа промени, влияещи върху новите реалности на Балканите. Обект на внимание в публикуваните статии е европейската традиция по пътя към единението в името на общочовешките ценности (Р. Мишев), забелязана от автора в устройството на Хабсбургската империя. Френското и белгийското виждане за приемането на България в структурите на НАТО и ЕС е отразено в изследванията на Оливие Бюрет и Раймонд Детрез. Изразената от тях позиция показва „западният поглед“ към новия политически облик на българската политическа класа, с известна „закачка“ към ранната ни политическа история от

преди 150 години (Р. Детрез). Изследване, занимаващо се с появата, развитието и значението на конкретна партия в политическия живот на един от лидерите в ЕС, безусловно предава европейски характер на сборника. Поднесената от А. Синдеев информация е интересна и с това, че тя е почти непозната за българския читател, като така се попълват празноти в знанията за бъдещите ни евроатлантически партньори.

От статиите на С. Анчев и В. Метелски става ясно, че едни и същи събития могат да бъдат представени по различен начин, в зависимост от това дали съответната страна е потърпевша, или е в наблюдаваща позиция. За балканските народи всяка криза, свързана със съседа, се приема пристрастно, като нюансът е само в разликата между загължителното политическо и естествено човешко отношение към събитието.

Проблемите и перспективите при разширяването на ЕС са анализирани в разработките на Н. Яникова и Игор Монахов. Въпросът за интеграцията е основна тема и в статията на Василий Суханов. Той обаче се спира върху нейните евразийски аспекти на постсъветското пространство. Проблемът със сугетските немци в Чехската държава, създаващ пречки в отношенията ѝ с Германия и влияещ при асоциирането ѝ в ЕС, е обект на изследването от Драгомир Кръстев. Размисли, основани на диференциалното разглеждане на руското образование, ни поднася Наталия Лучнина. В приетата Концепция за модернизация, авторката открива не само новия европейски полъх, но и вижда основата за консолидацията на руската общност за по-добро образование в една модерна държава.

Като цяло сборникът обединява различни научни интереси, личностни позиции и творчески опит. Издаването му на български и руски език е символ на братското единство между двата народа. Първият сборник на двата славянски университета ще бъде в ръцете на своите читатели в чест на 1125-годишнината от създаването на славянската писменост и 60-годишнината от победата над „новия световен рег“ – хитлеризма. Отпечатването му съвпада и с честването на „Деня на Европа“ на 9 май, което кореспондира пряко и с една от неговите тематични насочености.

Началото на подобна инициатива безспорно е успешно и без съмнение, ще доведе до нови срещи и инициативи между двата университета, израз на привързаността и любовта между българския и руския народ, за когото няма давност, както показва паметта на историята.

Стефан Анчев, доктор по история